

Wyrok z dnia 12 stycznia 1999 r.

I PKN 526/98

Niedostosowanie wymiaru zadań pracowników w ramach prowizyjnego systemu wynagradzania do norm czasu pracy stanowi naruszenie art. 129⁸ § 1 KP.

Przewodniczący: SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Maria Mańkowska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 1999 r. sprawy z powództwa Piotra K. przeciwko Urzędowi Skarbowemu Ł.-P. o wynagrodzenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 marca 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 30 grudnia 1992 r. [...] i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Piotr K. w pozwie skierowanym przeciwko Urzędowi Skarbowemu Ł.-P. wniósł o ustalenie, że faktycznie wykonywał u pozwanego pracę poborcy skarbowego na pełnym etacie oraz o zasądzenie tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę w kwocie 33.310 zł. wraz z odsetkami.

Pozwany Urząd Skarbowy Ł.-P. w odpowiedzi na pozew wniósł o jego oddalenie, podkreślając w uzasadnieniu, że umowa o pracę łącząca strony została ukształtowana zgodnie z ich wolą.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 1997 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił powództwo. Sąd Wojewódzki ustalił, iż powód był zatrudniony u strony pozwanej w charakterze poborcy skarbowego od dnia 4 maja 1993 r., początkowo na czas określony, natomiast od dnia 1 listopada 1993 r. do dnia 28 lutego 1997 r. na czas nie określony, w wymiarze 1/4 etatu. Powód godził się na

zatrudnienie w takim wymiarze bowiem limit etatów, jakim był ograniczony pozwany pracodawca, uniemożliwił zatrudnienie na innych warunkach. Ponadto Sąd ustalił, że wynagrodzenie powoda i innych poborców skarbowych składało się z wynagrodzenia zasadniczego oraz prowizji wyliczanej procentowo od ściąganych kwot. W praktyce wysokość prowizji była przeciętnie trzy razy wyższa od wynagrodzenia zasadniczego. W 1996 r. powodowi przydzielono więcej tytułów wykonawczych niż innym poborcom, z tym że czas pracy poborców skarbowych nie jest normowany. Wnioskując z powyższego materiału dowodowego Sąd Wojewódzki uznał, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem powód od samego początku, wiedząc o limicie etatów godził się na zatrudnienie na 1/4 etatu, zdając sobie tym samym sprawę z konsekwencji w postaci proporcjonalnie mniejszego wynagrodzenia zasadniczego i jego pochodnych. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego fakt, że powód realizował nawet większą liczbę tytułów wykonawczych niż poborcy zatrudnieni na pełnym etacie nie prowadzi do uznania, iż był on zatrudniony na pełnym etacie, nie ma bowiem określonego przepisami limitu tytułów dla poborców skarbowych. Również zakres czynności poborców jest taki sam, niezależnie od wymiaru zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego ustalił między innymi, że wszyscy poborcy zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy przychodzili tak samo jak powód codziennie do pracy oraz że nie było limitów pobranych tytułów, gdyż wszystkim zależało na wynagrodzeniu prowizyjnym. Wyrokiem z dnia 27 marca 1996 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację podkreślając w uzasadnieniu, iż powód z pełną świadomością zawarł ze stroną pozwaną umowę o pracę o określonej treści.

Powyższy wyrok powód zaskarżył kasacją, w której wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie przez ten Sąd przepisów art. 233 § 1 i 328 § 2 w związku z art. 391 KPC przez ustalenie stanu faktycznego sprzecznego z zeznaniami świadków, które nie zostały też ocenione.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna. Rozstrzygnięcie zaskarżonego wyroku narusza wskazane w kasacji przepisy prawa procesowego, bowiem ustalona podstawa faktyczna rozstrzygnięcia nie znalazła odniesienia w wyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku z

przytoczeniem przepisów prawa. Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenie Sądu pierwszej instancji, że czas pracy powoda, zatrudnionego na stanowisku poborcy skarbowego w wymiarze 1/4 etatu, nie był normowany i zakres czynności powoda był tożsamy z zakresem poborców zatrudnionych na pełnych etatach. Powód był zainteresowany jak największą liczbą przydzielonych mu tytułów do wykonania. Sąd Apelacyjny dodał, iż wymiar czasu pracy powoda został jednoznacznie określony w umowie o pracę, jako istotny element stosunku pracy. Jednakże, ponieważ czas pracy poborców jest nienormowany, to od ich chęci i zaradności zależały ich zarobki i nie można uznać, aby zakład pracy naruszył jakąkolwiek normę prawną przy ustalaniu czasu pracy powoda. Z poglądem tym nie można się zgodzić. Przyjęcie stanowiska sformułowanego w zaskarżonym wyroku oznaczałoby, iż czas pracy powoda, określony w umowie o pracę w wymiarze 1/4 etatu, nie podlegałby żadnym ograniczeniom w tym sensie, że w ogóle nie miałyby do niego zastosowania przepisy ustanawiające normy czasu.

Strona pozwana stosowała prowizyjny system wynagradzania poborców skarbowych i w żaden sposób nie ograniczała zakresu zadań przydzielonych poszczególnym pracownikom. Oznacza to, iż pracowników obowiązywał zadaniowy czas pracy, o którym stanowił obowiązujący do dnia 31 grudnia 1996 r. art. 136 KP a od 1 stycznia 1997 r. art. 129⁸ KP. Oba te przepisy jednakowo stanowią, że czas pracy pracowników może być określany ich wymiarem zadań w przypadkach uzasadnionych rodzajem i warunkami pracy, jednakże zadania te powinny być ustalone w taki sposób, aby pracownicy mogli je wykonać w normalnym czasie pracy, czyli w ramach norm czasu pracy określonych w art. 129 KP. Strony ustaliły w umowie o pracę normę czasu pracy powoda na 1/4 etatu, także i wymiar jego zadań powinien odpowiadać tej normie. W okolicznościach natomiast sprawy, w których powód realizował większą liczbę tytułów wykonawczych, niż poborcy zatrudnieni na pełnym etacie, ustalenie istotnego elementu umowy o pracę, jakim jest wymiar czasu pracy, stało się fikcją. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż powód otrzymał premię, jak pracownicy zatrudnieni na 1/2 etatu [...].

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ KPC orzekł jak w sentencji.

=====